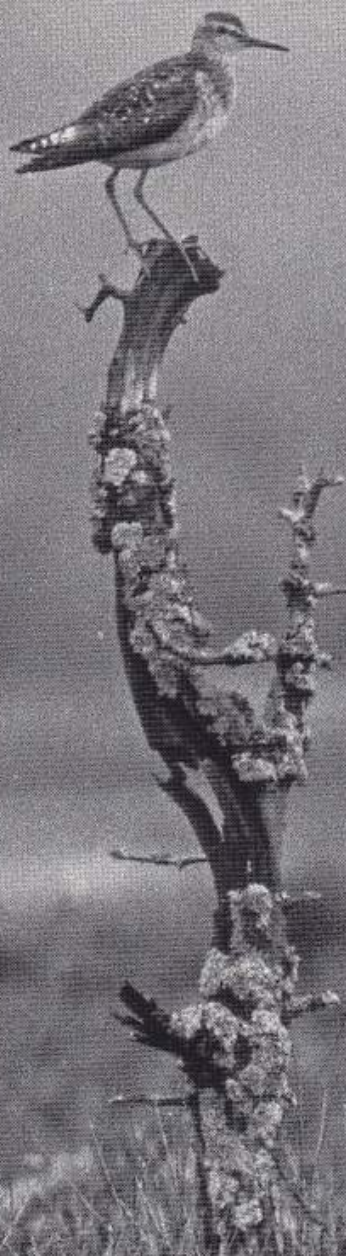

VALITUT LINTUPAIKAT

Lounais-Hämeen Lintuharrastajat ry.

Lintupaikkaopas

Lintupaikkaopas on tarkoitettu paitsi yhdistyksemme jäsenille avuksi linturetkien suunnittelussa, myös alueellamme vieraileville lintuharrastajille oppaaksi jossa on mainittu sallitut kulkureitit ja tarkkailupaikat. Alueen selostuksen lisäksi on paikat kuvattu kartalla, jossa on merkittynä tarpeelliset tiedot, kuten paikat minne auton voi jättää ja parhaimmat tarkkailupaikat kyseisille kohteille.

Lounais-Hämeen Lintuharrastajat ry. toivoo saavansa tässä oppaassa mainituista paikoista myös vierailevien lintuharrastajien havainnot käyttöönsä. Näitä voidaan myöhemmin käyttää apuna linnustoselvityksiä ja muita mahdollisia toimenpiteitä tehtäessä. Muutamalla paikalla on oma havaintovihkonsa, johon havainnot voi kirjoittaa. Muiden paikkojen havainnot voi lähettää yhdistyksen osoitteeseen:

Lounais-Hämeen Lintuharrastajat ry.
PL 29
30421 FORSSA

Lintupaikkaoppaan kirjoittajat:

Jorma Kettunen:

Pehkijärvi, Liesjärven kansallispuisto, Torronsuon kansallispuisto, Koijärvi, Joensuunlahti-Venesillanlahti

Arto Miikkulainen:

Talpianjärvi

Jorma Nummela:

Kortejärvi

Anni Järvinen:

Lintupaju

Jyrki Holopainen:

Loimalampi

Tapio Tuomela:

Rekijoen rotkolaakso

Kuvat:

Tapio Tuomela

Kartat:

Jorma Kettunen

Kansikuva: Liro Torronsuolla

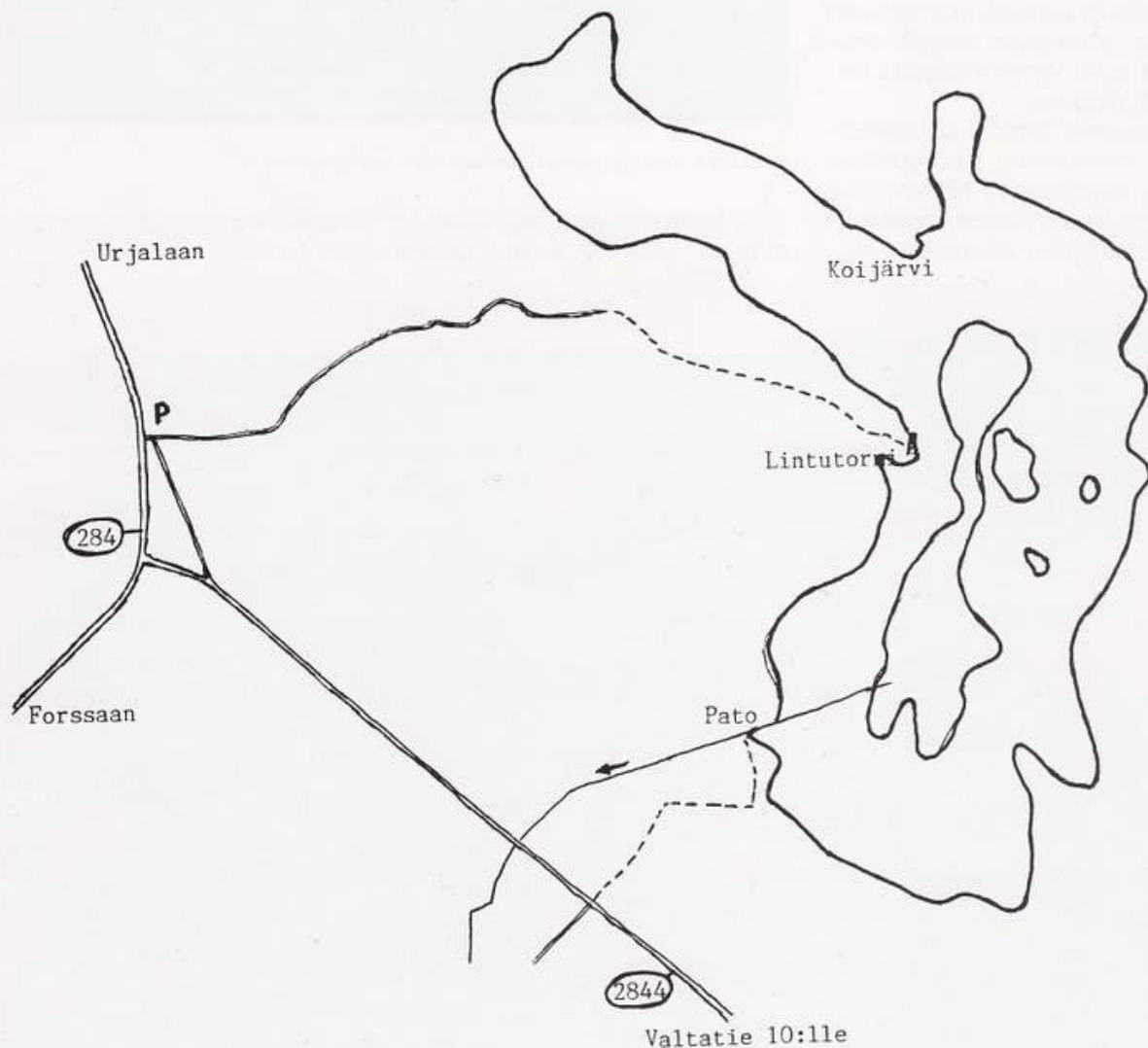
Koijärvi (Forssa)

Lounais-Hämeen kuuluisin lintujärvi sijaitsee Forssan kaupungin pohjoisosassa lähellä Forssa-Urjala-tietä (n:o 284). Järven rannalla sijaitsee lintuharrastajien rakentama lintutorni Koivuniemen luonnonsuojelualueella. Paikalla on myös opastetaulu ja levähdyspaikka järveen tutustuville.

Koijärven linnusto on ollut melko hyvin tunnettu juuri sen kuuluisuuden vuoksi. Järvellä on havaittu erittäin paljon muualla aivan satunnaisia lajeja. Näistä

Rusko- ja kyyhkö pesii Koijärvellä säännöllisesti

0 1000

muutamia mainitakseni järvellä on havaittu mahdollinen isohaara-haukka, pikkuhuitti, heinäkurppa, lapinpöllö (pesivänä) ja kultasirkku. Nykyään vedenpinnan ollessa paljon alempana ovat harvinaisimpien lajien havainnot vähentyneet. Suunnitelmassa oleva vedenpinnan nosto ja muut kunnostustoimenpiteet antavat kuitenkin toivoa entisen loistoajan palaamisesta.

Toukokuulla voi sopivaan aikaan järvelle osuva nähdä harvinaisen runsasta kahlaajamuuttoa kun mustavikloja, liroja, suokukkoja sekä muita kahlaajia lentää järven yli matalalla suurissakin parvissa. Jostain syystä ne käyttävät järveä eräänä kauttakulkukohteena. Muuttoaika ei kestä montaakaan päivää ja oikeaan aikaan osuminen onkin onnenkauppaa keväästä riippuen.

Toistaiseksi tornille on Urjalan-tieltä melkoinen kävelymatka, mutta toivottavasti lähemmäksi tornia saadaan joskus parempi tie ja tutustuminen alueeseen hie-

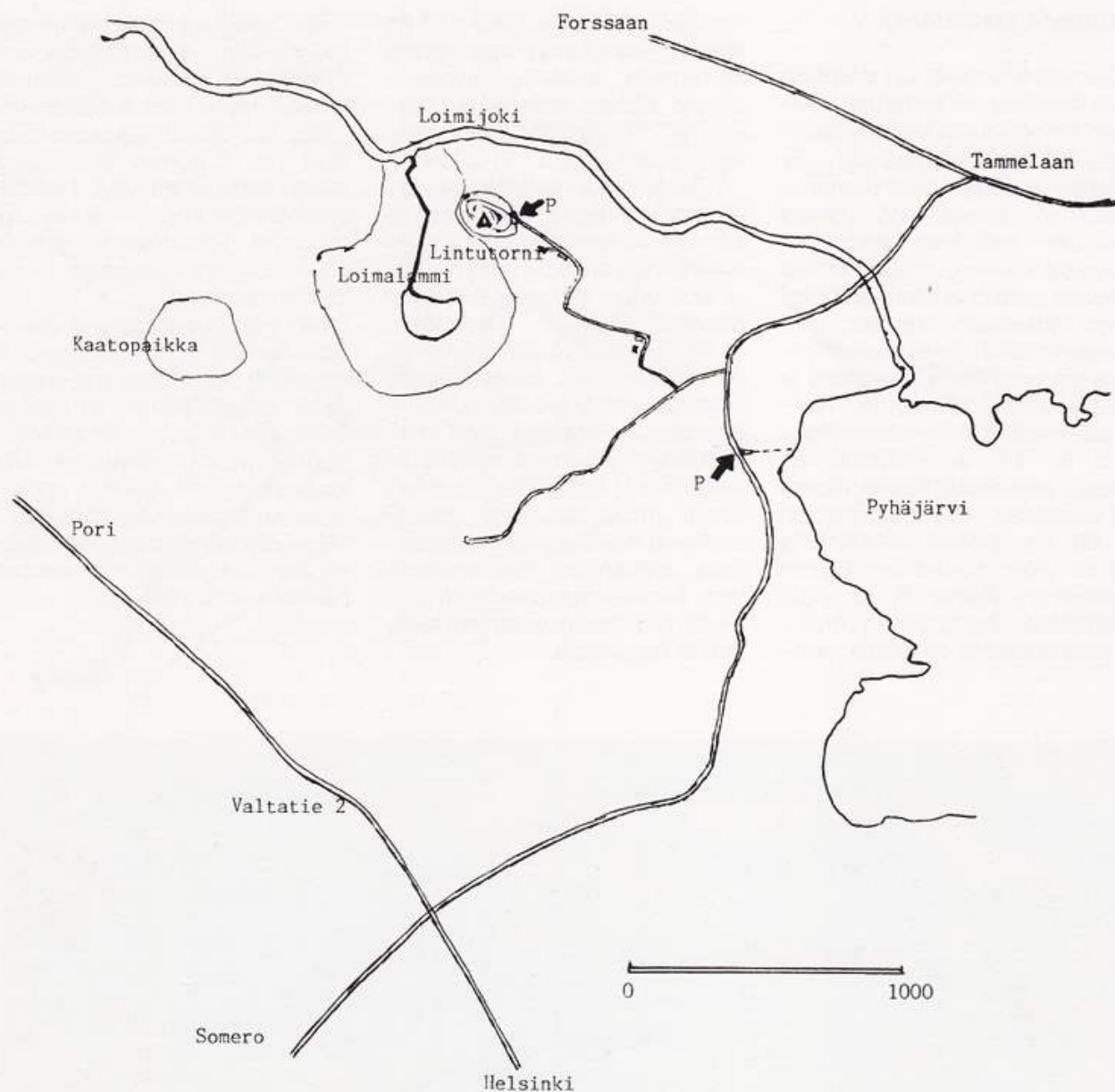
Pikkulokit ovat nykyisin Kojjärvellä vain ruokavieraina

man helpommaksi. Nyt kävelymatkaa tulee n. 2 km. Matka

kestää reippaasti kävellen puolisen tuntia.

Lintutornista avautuu hyvä näköala yli järven

Loimalampi (Forssa)

Aivan Forssan vieressä kaupungin itäpuolella sijaitseva Loimalampi on valtakunnallisessa lintuvesiensuojeluohjelmassa luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi lintuvedeksi. Se on Loimijoen tulva-alue, jossa on hyvin nähtävissä vuosikymmeniä sitten tapahtuneen kuivaamisen jäljet. Nykyisin Loimalampi on lintuvetenä riippuvainen Loimijoen tulvista. Keväisin lammen tilalla saattaa olla melkoinen lintujärvi, jossa viihtyy runsaasti lintuja ruokailemassa ja levähtämässä muuton aikana. Kesällä järvi kuivuu suoden otollisen pesi-

mäympäristön rantakanoille.

Lammen linnusto on runsaimmillaan kevättulvien aikaan. Lamella voi havaita runsaasti sorsia sekä myös joutsenia. Lammen ympäristössä ruokailee usein useita kymmeniä naakkoja, varikseja ja lokkeja. Runsaat lintumäärät houkuttelevat paikalle haukkoja ja on lammen yli lentänyt kotkiakin. Reunapensaikoissa ja lähiympäristön pelloilla on keväisin runsaasti varpuslintuja. Kesällä lammi kuivuu rantakanoille (luhtahuitti, luhtakana ja rantamalla ruisräikkä) soveliaaksi pesimäpaikaksi. Syksyn nähtävyyksiä ovat harmaahaikarat (parhaimmillaan yli 20 lintua)

ja suohaukat.

Salmistonmäelle syksyllä 1989 rakennettuun lintutorniin pääsee Tammelan suunnasta Häiviän tietä (viitta Häiviä 4) pitkin. Matkaa Forssasta on noin viitisen kilometriä. Valtatie 2:ltä on tornille matkaa Tammelan suuntaan kolmisen kilometriä. Parkkipaikan vieressä on paikan havaintovihko. Loimalammin lähistöllä sijaitsevan Pyhäjärven rantamilla Loimijoen suulla kannattaa myös käydä katsomassa. Paikalla on usein ensimmäiset lokit ja koskelot ja ranta-alueilla runsaasti varpuslintuja.

Katso karttaa (P).

Lintupaju (Jokioinen)

Loimijoen luhta-alue Lintupajun tilan kohdalla on tärkeimpiä lintujen kevätmuuton levähdyspaikkoja Lounais-Hämeessä. Se sijaitsee Valtatie 10:ltä Somero-Jokioinen risteyksestä runsas kilometri Jokioisten suuntaan. Jokioisten keskustasta matkaa luhdalle on n. 1.5 kilometriä Someron suuntaan. Keväisin joen rantaa mitaten tulva-alueen pituus on noin kaksi kilometriä ja leveys 100–500 metriä. Normaalikeväänä tulva-alueen laajuus on 40 ha. Huipputulvan aikana, joita sattuu kerran viidessä vuodessa, alueen laajuus on n. 60 ha. Tulvan peittämästä alasta noin puolet on valtion (Jokioisten Kartanot) ja loput yksityisten. Kartanoiden omistamasta maasta on jätetty luon-

nontilaiseksi 10 ha, josta n. 3 ha aiotaan kunnostaa vesilinnuille kaivamalla alueelle avolampareita. Näiden lisäksi 6 ha luhta-alueita käytetään luonnolaitumena kesästä –91 alkaen.

Tulvapeltoilla ruokailee kevätmuuton kuluessa useita satoja sorsia ja kahlaajia. Näiden lisäksi luhdalla vierailee lukuisia hanhia ja joutsenia, mm. merihanhi on havaittu alueella. Toukokuun alussa luhdalla voi havaita useita eri kahlaajalajeja kahlailemassa matalassa rantavedessä. Mielenkiintoisimpia vieraita ovat mm. mustapyrstökuiirit ja sirrit. Runsa lintukanta houkuttelle luonnollisesti myös haukkoja, muuttoaikoina havaitaan sinisuohaukkoja, piekanoita, tuulihaukkoja yms. kaartelemassa luhdan yllä. Myös muuttohaukasta on tehty useita havaintoja.

Rantapajukko on tärkeä alueen kottaraisten yöpymispaikkana. Keväisin ja syksyisin havaitaan luhdalla myös harmaahaikaroita.

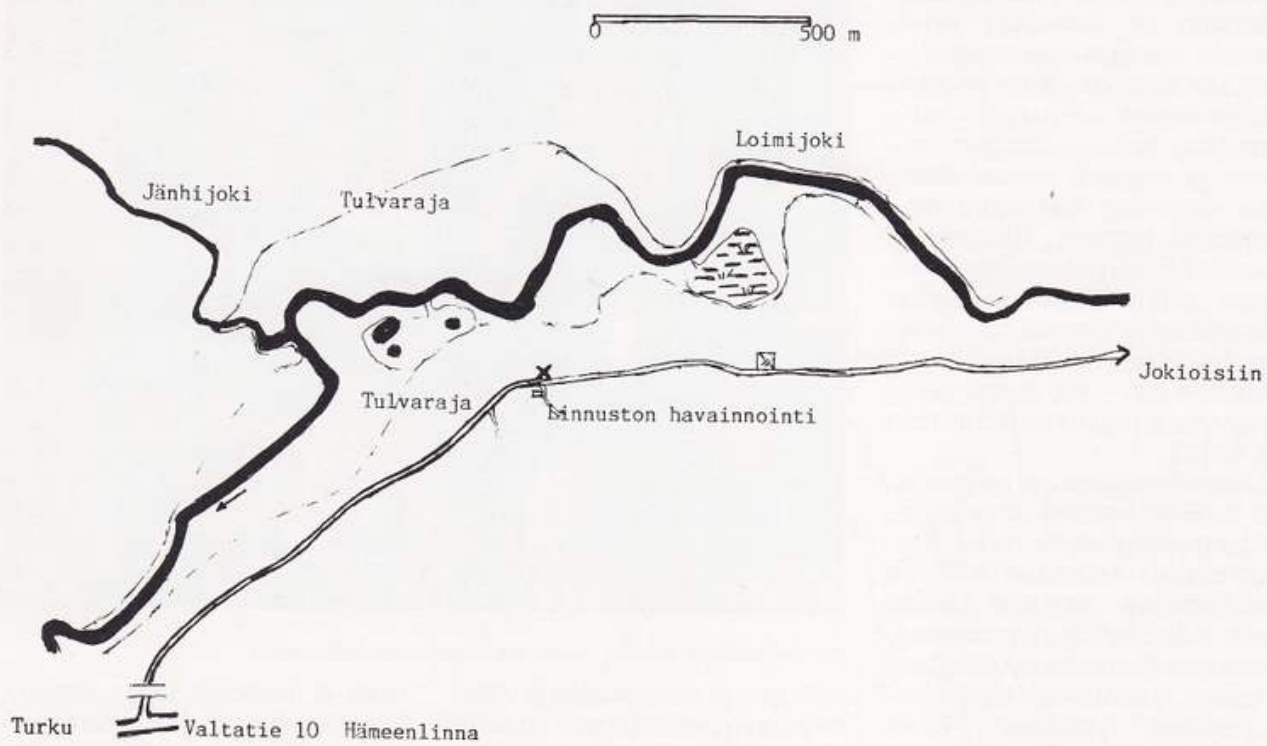
Parhaat paikat kiikaroimiseen ovat ns. "Vanhan Lintupajun" aution talon lähetyvillä. Paikalla on myös LHLH:n vihreä havaintolaatikko. Toinen tarkkailupaikka on Jokioisten suunnassa oleva metsäsaareke.

Olisi hyvin suotavaa että alempana pelloilla esim. vesirajassa ei kuljettaisi sesonkiaikoina, koska sieltä ei sen paremmin näe ja linnut vain pelästytetään lentoon. Ruokailurauha on linnuille muuttoaikoina tärkeä. Kesällä on linnuille annettava pesintärauha.

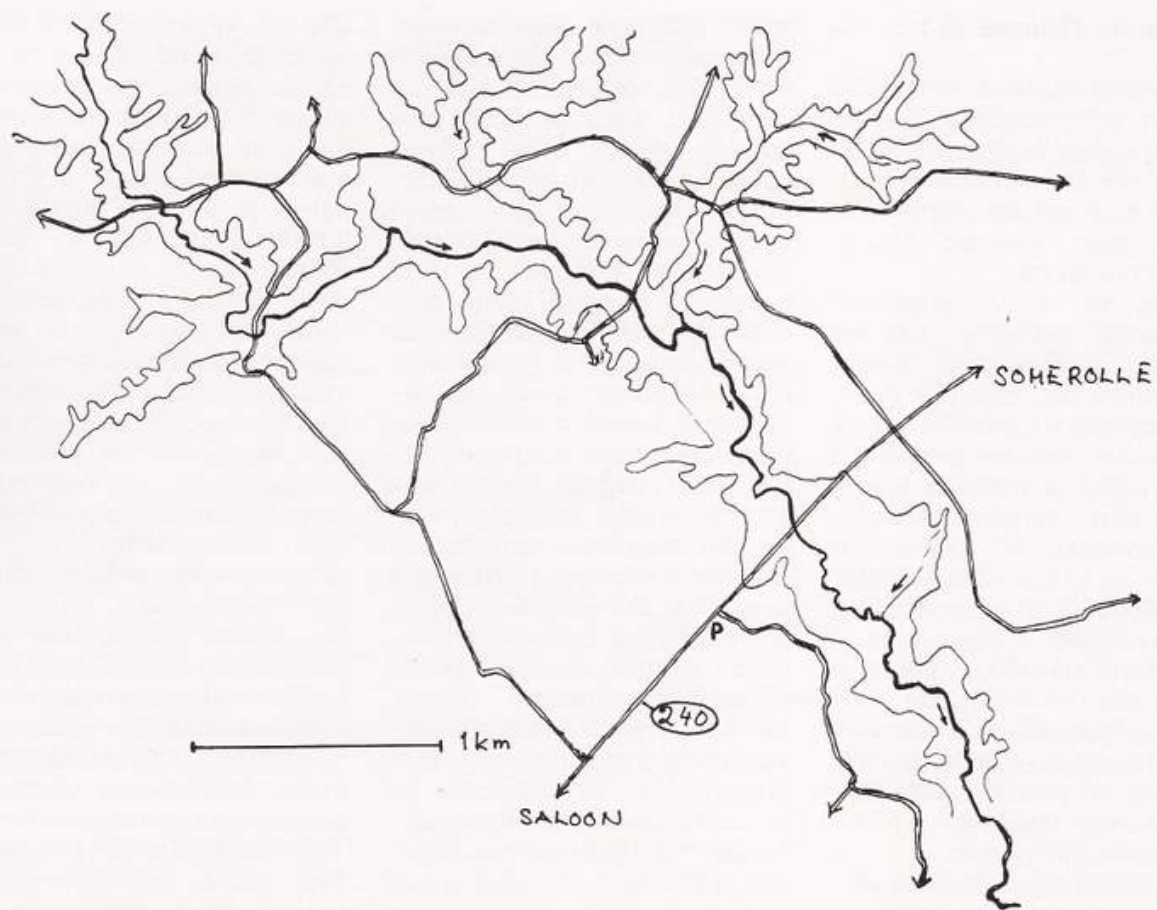
Keväällä paras havainnointiaika on aamulla, koska ilta-aurinko häiritsee tuntuvasti.

Suokukat kuuluvat Lintupajun kevääseen

Tulvan ollessa korkeimmillaan peittää vesi kymmeniä hehtaareja

Lehtioja

Pehkijärvi (Tammela)

Pehkijärvi sijaitsee Tammelan kunnan pohjoisosassa. Se on pitkä ja kapea järvi, jonka pituus on n. 5 km. Linnustollisesti merkittävin alue on kuitenkin matala, ruohikkoinen länsipää. Alueen koko on n. 80 ha.

Suurimmat kasvillisuusalueet muodostaa järvikorte, jota on laajoina vyöhykkeinä alueen keskiosissa. Reunoille päin mentäessä muuttuu kortteikko heinää kasvavaksi alueeksi ja rajoittuu sitten pajua ja matalaa koivua kasvavaan ranta-alueeseen. Pohjoisosassa on pienialaisia kaisla- ja osmankäämilaikkuja. Pohjoisosassa on myös laajahko, kostea luhta-alue. Ranta-alue on etelässä ja idässä kuivempaa ja maastoltaan jyrkkipiirteistä. Länsi- ja pohjoispää on alavampaa ja kosteampaa. Pohjoisrannalla on kuitenkin pieni kuivempi töyräs, johon on muodostunut rehevä, runsaslajinen lehto.

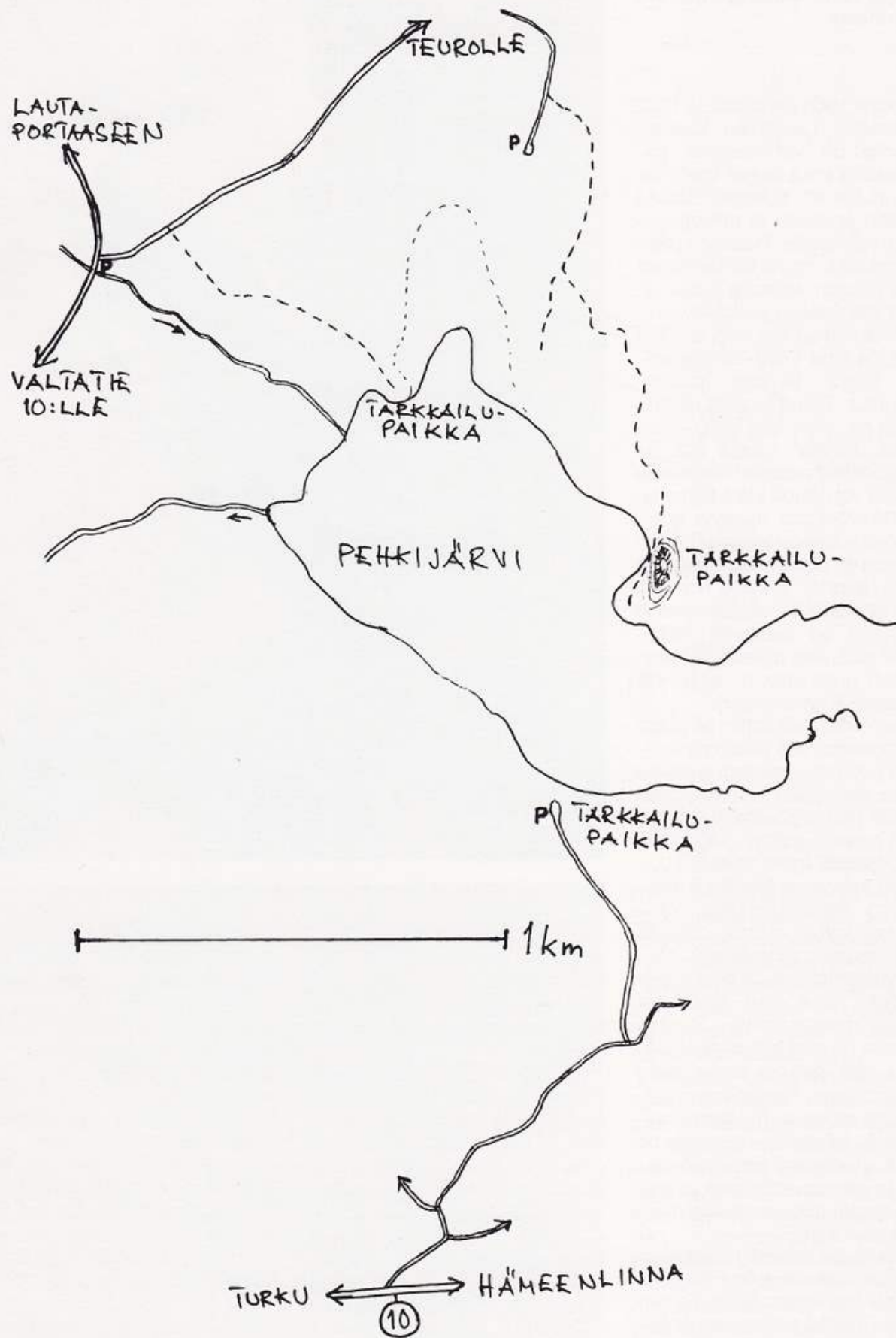
Nisäkkäistä tapaa alueella varmimmin hirviä, jotka käyttävät ruokanaan mehevää järviheinää. Ympäristössä on useita ketunpesiä, eikä repolaisen havaitsemiseenkaan ole harvinaista. Muita lähialueen asujaimistoa ovat supikoira ja jänis sekä rusakko. Onpa muutaman sadan metrin päässä havaittu alkukesästä jopa karhu tallustelemassa. Sen havaitsemiseen tarvitaan kyllä satumaista tuuria. Kun mainitaan vielä pikkupedot näätä, hilleri ja minkki, niin tärkeimmät nelijalkaiset ovatkin siinä.

Pehkijärven länsipää kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan ja sen lajisto onkin mielenkiintoinen, mutta vielä melko huonosti tunnettu. Alueella on mahdollisuus tehdä yllätyksellisiä yksittäishavaintoja harvalukuisista lajeista. Alueella on havaittu mm. rastaskerttunen ja mustaleppälintu. Vuonna -88 alueella oleskeli useita pareja pikkulokkeja ja ruskosuohaukka, todennäköisesti myös pesien paikalla. Valtalajina on selvästi naurulokki ja niiden räähkintä

onkin hallitseva ääni alueella. Toinen merkittävä ääntelijä on luhtahuitti, jonka tuttu iskevä ääni kantautuu illalla ja yöllä joka puolelta aluetta. Onpa paikalla kuultu luhtakanan kiljuntaakin. Sorsien määrä on lähialueisiin verrattuna hyvin suuri, samoin nokikanojen, joita paikalla pesii ainakin 20-30 paria. Ranta-alueiden lajistosta voi mainita useat nuolihaukkaparit ja kesällä voikin järven päällä havaita samanaikaisesti useita nuolihaukkoja. Lisäksi lähiympäristön muut haukat, kana-, varpus- hiiri- ja ampuhaukka sekä kalasääski vierailevat usein järven tuntumassa. Rannan tuntumassa pajukoissa ja ruovikkoalueella pesii lukuisia ruokokerttusia. Pohjoisosan lehdossa viihtyvät mustapääkerttu, kultarinta ja lukuisat rastaat. Lehdon pohjoispuolella männikköalueella on pesinyt usein myös pohjansirkku. Rantapelloilla on joskus kuultu suuresti harvinaistuneen ruisrääkän narinaa. Kuten edellä mainittiin, on alue varsin yllätyksellinen eikä etukäteen voi tietää mitä vastaan tulee rannoilla liikkuesssa.

Pehkijärvelle pääsee lintuja tarkkailemaan monesta kohtaa. Eräs tapa on jättää auto Teuron tien risteykseen (3 km valtatie 10:ltä Lautaportaan suuntaan. Viitta Lautaportas 10 km). Risteyksessä viitta Teuro 5 km. Aivan risteyksessä on joen rannassa autolle sovelias paikka. Tästä lähdetään kävellen Teuron suuntaan n. 100 metriä ja käännetään peltotielle oikealle ladon luota. Peltotie muuttuu myöhemmin poluksi, joka vie edellä mainitulle lehtoalueelle. Tästä paikasta ei näy kovin hyvin vesialueelle, mutta on mielenkiintoinen tutustumispaikka. Parhaalle tarkkailupaikalle on hieman matkaa, mutta näkymät järvelle ovat mainiot. Sinne pääsee ajamalla risteyksestä Teuron suuntaan reilun kilometrin verran. Kun tien oikealla puolella näkyy pelto, kääntyy sen jälkeen pieni tie oikealle. Tätä ajetaan joko tien päähän tai tiesä olevan suoran alkupäähän (n.

300 m), johon auton voi jättää. Muistettava on ettei tietä saa tukkia. Suoran puolestavälisestä lähtee polku vasemmalle metsään. Sitä seurataan reilun kilometrin verran, kunnes järvi alkaa näkyä ja edessä on paljaaksi hakattu mäki. Matkan varrella alkupäässä on ollut hakkuita ja polku saattaa olla vaikeasti havaittavissa. Kun matkaa jatkaa etelään päin, tulee em. mäki kyllä vastaan. Paikalle voi kulkea myös kosteikon reunaa kohdasta jossa järvi hieman siintää puiden lomasta. Helpoin reitti kaukoputken kanssa kulkevalle on ajaa valtatie 10:ä Hämeenlinnan suuntaan alussa mainitusta Lautaportaan tien risteyksestä n. 1.5 km. Kun tien vasemmalla puolella näkyy telelaitoksen lasikuitukoppi, käännetään sen luona vasemmalle. Tietä ajettaessa käännetään seuraavasta risteyksestä vasemmalle, seuraavasta oikealle ja seuraavasta jälleen vasemmalle. Tätä tietä ajetaan niin pitkälle kuin tietä riittää. Paikalta on kohtalaisen hyvä näkyväisyys järvelle. Jos on tarpeeksi viitseliäs voi kiivetä parisataa metriä oikealle sijaitsevalle kalliolle, josta saa hyvän yleiskuvan alueesta. Paikalle voi kuitenkin olla ensimmäisellä kerralla hankala löytää. Kun nousee rannasta ylös korkeamman metsän reunaa, tulee kalliolle suoraan.

Liesjärven kansallispuisto (Tammela)

Vuonna 1956 perustettu ja 1982 laajennettu Liesjärven kansallispuisto on varsinaisena lintupaikkana ehkä hiukan vaatimaton, mutta on kuitenkin tutustumisen arvoinen ja mielenkiintoinen retkikohde. Puisto on pääosin metsää, mutta Korteniemen tilalla puiston vanhalla osalla on myös pienialaisia peltotilkkuja ja Korteniemen tila, joka on ollut asuttuna aina 1700-luvulta lähtien pieniä taukoja lukuunottamatta. Tilan nykyiset rakennukset on rakennettu 1800-luvun lopulla. Puiston vanha osa on muodostunut entisille kaskimaille ja siellä voi nähdä vielä komeita, yli 100-vuotiaita mäntyjä nuoremman kuusikon seassa. Puiston uusi osa on talousmetsää ja vielä melko nuorta. Puiston vanhan osan länsipuolella sijaitseva nuori männikkö on kasvanut 1930-luvulla palaneen metsän paikalle. Puiston huomattavin nähtävyys on kapea Kynnäränharju.

Kuten edellä mainittiin on puiston vanhempi osa järeämpi puustoista ja erottuu selvästi uudemasta, pitempään talouskäytössä olleesta puistonosasta. Vanhemmalla alueella puiston itäpuolella on runsaasti hyvin tiheitä kuusikkoa kasvavaa hämärää metsää, ns. kellarikuusikkoa. Vastaavasti löytyy suuria, iäkkäitä puita kasvavia vyöhykkeitä. Alueen vanhimmat puut ovat kaikki mäntyjä, jotka ovat selvinneet useista metsäpaloista. Puiston uusi osa on ollut talouskäytössä, mutta sitä paikoin tuskin aina huomaakaan. Tämän osan valtapuuna on kuusi. Puistoon kuuluu myös useita saaria, mutta ne ovat käytännössä tavallisen retkeilijän ulottumattomissa ja pesintäaikaan niihin on lisäksi maininnusukielto.

Nisäkkäistä selvästi helpoimmin havaittavissa oleva on hirvi, joita alueella oleilee useitakin. Toinen kookas nisäkäs on valkohäntäpeura. Muita runsaana esiintyviä ovat rusakko ja jänis, joiden jälkiä

Kansallispuiston vanha osa on varma pohjantikkapaikka

havaitsee runsaasti lumen aikana. Alueella on havaittu myös saukko, mutta se ei ilmeisesti kuulu alueen vakituisen asujaimistoon.

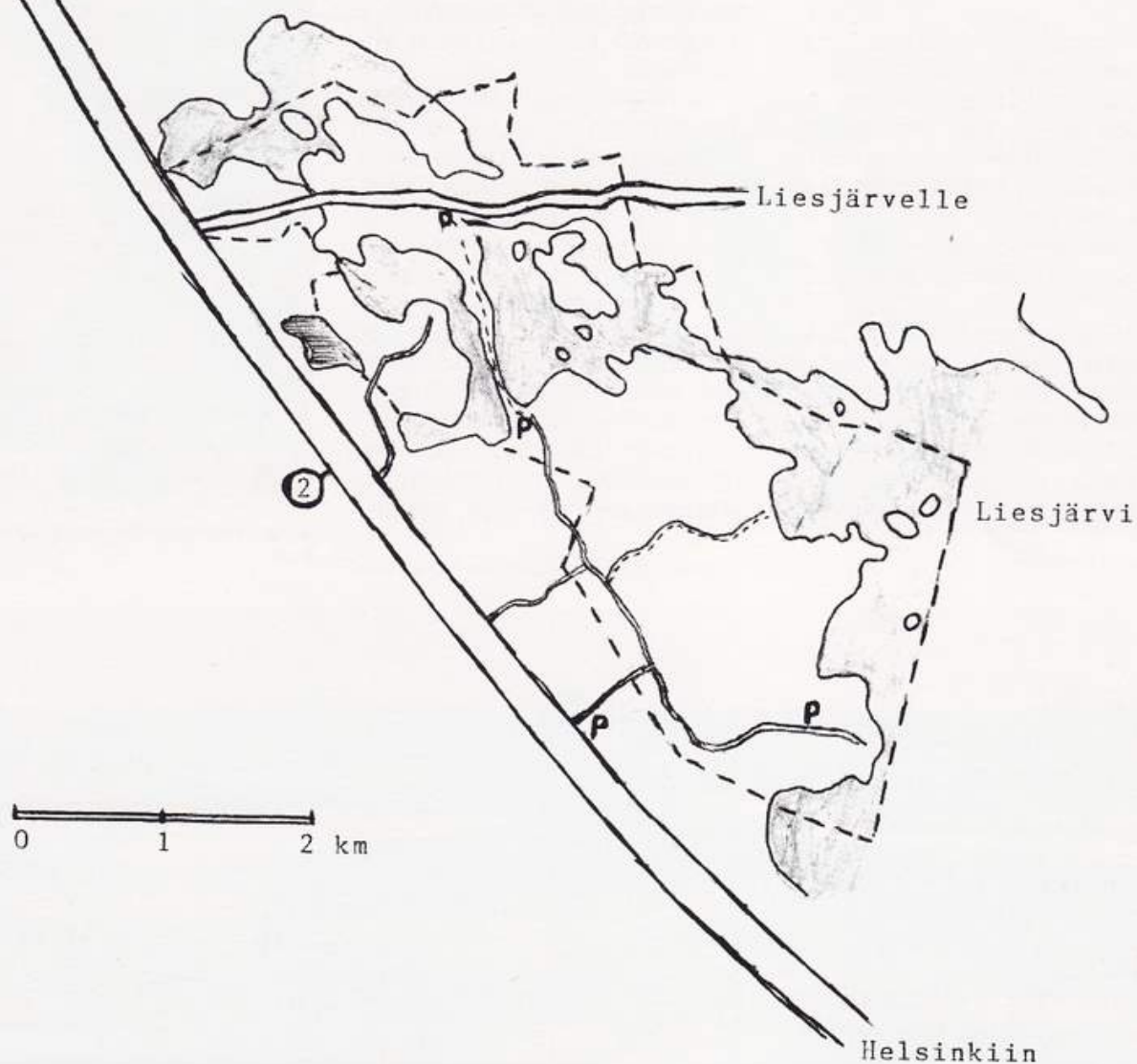
Vanhojen, lahoavien puiden runsaus tuntuu heti linnuston rakenteessa. Kolopesijät, kuten tikat ja tiaiset sekä kirjosiippo, ovat hyvin yleisiä. Vuonna -81 suoritettuna alueen linnustoselevityksessä havaittiin peräti 31 käpytikkaparia, mikä on selvästi tiheämpi kanta kuin lähiseudun metsissä. (Liesjärvi 4.4 paria/km², muualla n. 1.6 paria/km²). Palokärkiä ko. 7 km²:n alueella oli 6 paria sekä lisäksi yksi harmaapäätikka ja pohjantikka. Poh-

jantikan löytää varmimmin alueen vanhasta osasta. Tiaisia alueella on sikäli runsaasti että varmasti suurin osa koloista on asutettu. Varsinkin rannan tuntumassa sijaitsevissa kolopuissa on aina joku asukas.

Muista linnuista mainittakoon runsas päiväpetolintukanta. Alueella on pesinyt mm. suuresti harvinaistunut tuulihaukka. Kulkiija saattaa matkallaan havaita alueella hiiri-, varpus-, kana-, mehiläis- ja nuolihaukan lisäksi lähiseuduilta saapuvia kalasääskiä.

Harvinaisuuksina alueella on pesinyt tai ainakin oleskellut pikkusiippo, kaakkuri, kehrääjä,

Poriin, Forssaan

Vanhat metsät ovat puiston mielenkiintoisin osa

kuhankeittäjä ja jopa mustavaris. Suunnitteilla oleva uusi linnustoselvitys antaa tulevaisuudessa uutta lisätietoa alueen linnustosta. Paikallisyhdistyksen toiveena onkin että kulkijat ilmoittaisivat havaintojaan myös Liesjärven kansallispuistosta.

Liesjärven kansallispuistoon on opastus valtatie 2:lta. Toinen mahdollisuus tutustua alueeseen on kääntyä valtatieltä 2 tielle jossa on viitta Liesjärvi 8. Siitä pääsee 2–3 kilometrin ajon jälkeen mielenkiintoisen nähtävyyden, Kyynäränharjun päähän. Paikalla on pysäköintialue, opastustaulu ja wc. Puistossa on opastetauluja kaikkiaan kolme, viitoitettu polkuverkosto, luontopolku ja telttailualue.

Torrnsuon kansallispuisto (Tammela)

Tammelassa sijaitseva Torrnsuon kansallispuisto on maamme uusimpia kansallispuistoja eikä siellä vielä ole minkäänlaisia viitoitettuja polkuja eikä muitakaan palveluita (1990). Lintupaikkana se on hieman vaativampi, sillä kulkeminen alueella on hidasta ja raskasta. Alueen koko on n. 3000 ha.

Alue on suurimmaksi osaksi melko avointa, harvakseltaan pientä mäntyä kasvavaa suota. Lampareiden läheisyydessä ovat suon aukeimmat osat. Kuivemmillä alueilla suon saarissa on paikoin kuusimetsiä, samoin suon

reunaosissa.

Suon nisäkäslajisto on tyypillistä alueen lajistoa, joka mainittiin jo Liesjärven kansallispuiston yhteydessä.

Torrnsuon lintulajisto on poikkeuksellisen runsas. Varsinkin kahlaajia pesii suolla useita lajeja. Suolla on pesinyt mm. mustapyrstökuri ja pikkukuovi (useita pesimäaikaisia havaintoja). Alueella on myös runsas kapustarinta- ja punajalkaviklokanta. Kapustarintoja vuosina 1984–85 suoritetuissa laskennoissa havaittiin parhaimmillaan n. 8 paria km²:lla. Varpuslinnuista yleisimmät ovat tutut suon lajit keltävästäräkki ja niittykirvinen. Torrnsuolla on suuri mahdol-

Suon rämereunoilla tapaa pohjansirkkuja

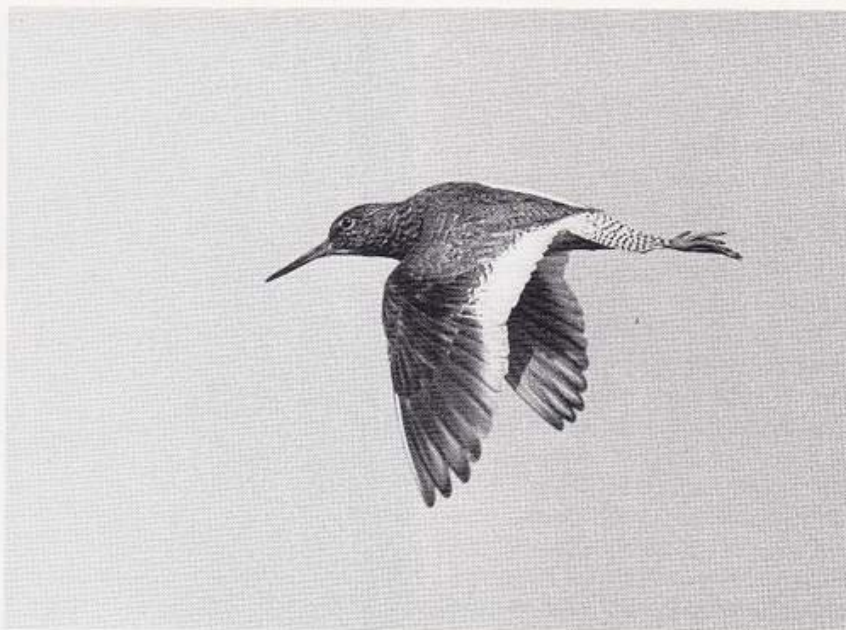
Torrnsuon keskiosat ovat paikoitellen erittäin vaikeakulkuisia

lisuus havaita myös riekkoja, joita eteläisessä Suomessa on hyvin vähälukuisesti. Petolinnuista mainittakoon suopöllö, jota joinakin vuosina pesii suolla useita.

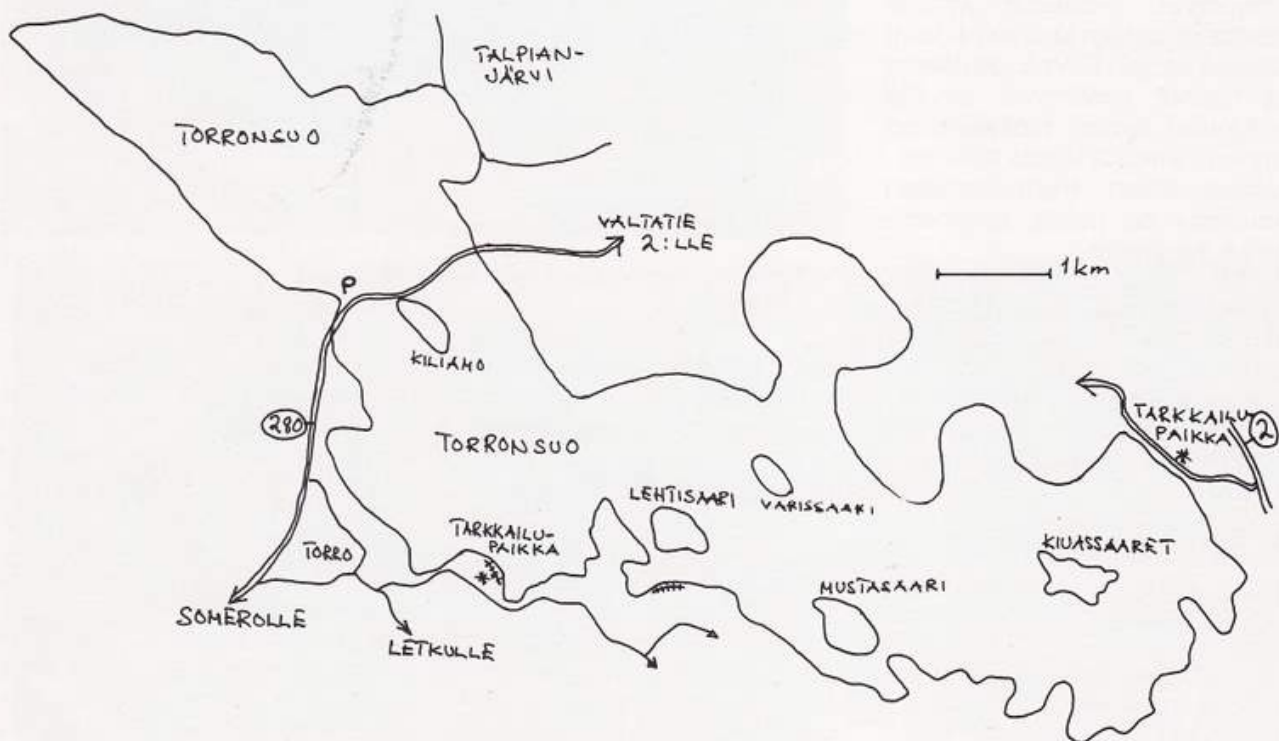
Torransuolla on suuri merkitys muuttaville hanhille ja kurjille. Niitä voi keväisin ja varsinkin syksyisin havaita alueella suuria määriä.

Kuten alussa mainittiin, ei kansallispuiston alueella vielä ole viitoitettuja polkuja eikä muitakaan palveluja, mm. opasteita. Suo on siis kulkijalle vaativa kohde.

Aikaa myöten tilanne kuitenkin muuttunee ja Torransuo avautuu enemmän suurelle yleisölle. Kartassa on mainittu nykyiset kohdat, joista voi pienellä vaivalla tarkkailla suota.

Suolla pesii useita punajalkaviklopareja

Talpianjärvi (Tammela)

Talpianjärvi on Torronsuon pohjoispuolella sijaitseva lähes umpeenkasvanut, matala ja rehevä lintujärvi. Täkeimmät kasvit ovat järvikorte, joka muodostaa erittäin laajoja ja tiheitä kasvustoja. Suuria yhtenäisiä alueita muodostavat niinkään osmankäämi, raate ja erilaiset sarat. Vesialueet ovat kasvaneet lähes umpeen. Jäljellä on vain kymmenkunta lampea, joiden halkaisija ylittää 20 metriä. Järveen laskee kolme huomattavampaa ojaa. Lasku-uomaa on ruopattu 1950-luvulla, jolloin järvi oli tarkoitus kuivata. Järvi on parhaimmillaan keväällä ja alkukesällä.

Kevätmuuton aikana järvi suorastaan kuhisee lintuja. Sorsia on useita satoja, ellei peräti tuhansia. Haukkoja kiertelee järvellä järven reunamilla, suuret varpuslintuparvet lentelevät ympäri aluetta ja kurkien törähtely kuuluu useista kohdin järveä. Joutsenet ja hanhet pysähtyvät järvelle pitkiksikin ajoiksi ruokailemaan ennen viimeistä lentoa kohti pesimisalueitaan. Parhaimmillaan joutsenia on useita kymmeniä kuten hanhiakin.

Pesivä linnusto järvellä on runsas. Parinsadan naurulokkiparin lisäksi järvellä pesii hyvin runsas luhtahuittikanta, pesivien pariin määrä jää vain hiukan Parikkalan Siikalahdelle. Järvellä pesii vuosittain myös luhta- ja liejukanoja. Järven sorsakanta on myös erittäin runsas. Siellä pesivät kaikki tavallisimmat sorsamme, myös jousisorsa kuuluu lajistoon. Onpa järvellä havaittu harvinaisia harmaasorsiakin.

Kahlaajista yleisimpiä ovat liro, taivaanvuohi ja töyhtöhyppä. Harvinaisempia kahlaajia tavataan yleisesti toukokuun alun tietämissä.

Haukkoja Talpianjärven ympäristössä pesii useita eri lajeja. Vakiovieraina ovat järvellä pesivä ruskosuohaukka, reunametsissä pesivät hiiri-, varpus-, kana- ja nuolihaukka sekä Torronsuolla pesivä kalasääski. Ampuhaukka

Talpianjärven luhtahuittikanta on huomattavan runsas

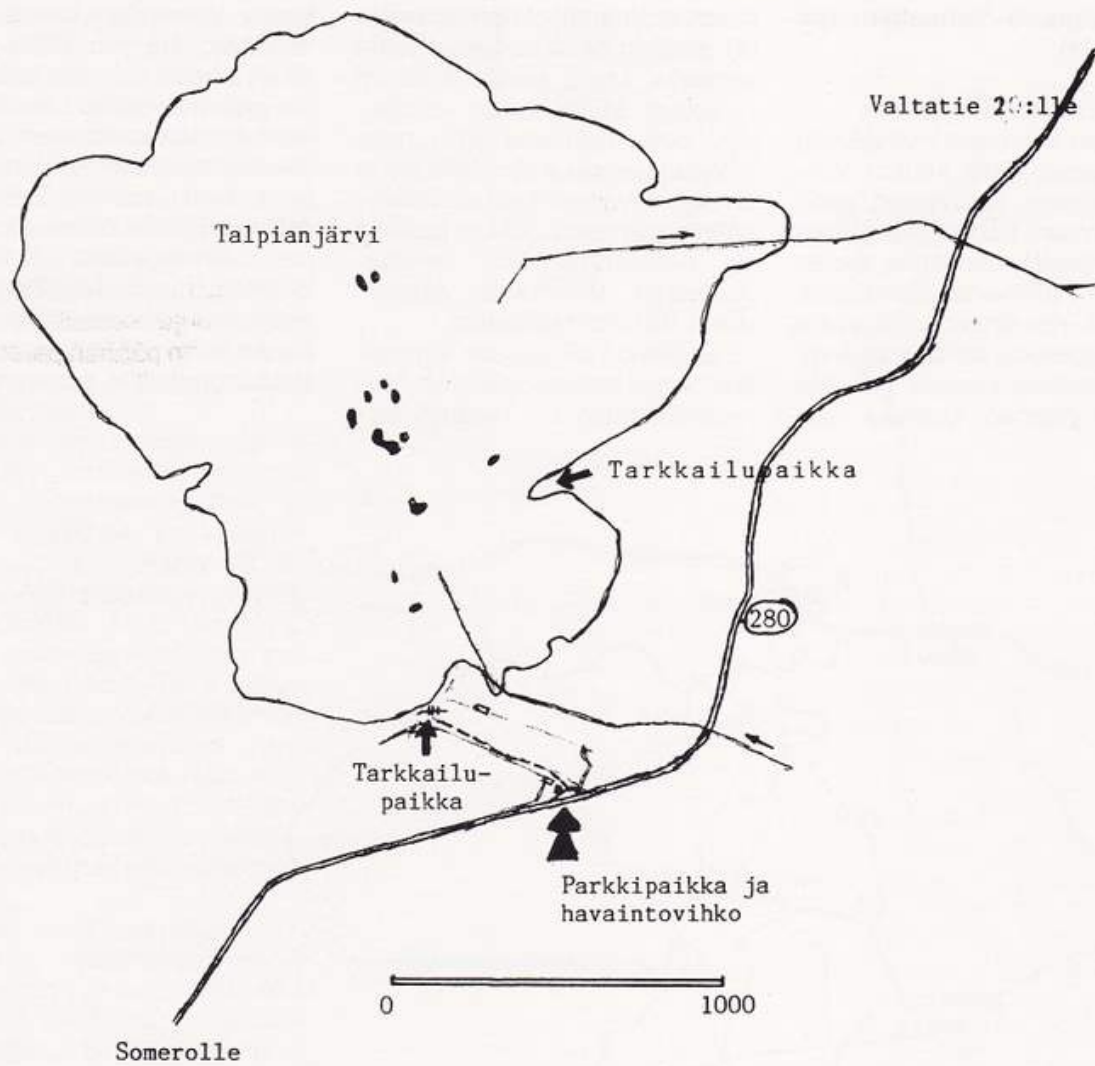
vierailee myös usein järvellä. Harvinaisempia vieraita ovat järvellä havaitut merikotkat, muuttohaukka, punajalkahaukka sekä kiljukotka. Talpianjärvi voi tässä suhteessa suoda tarkkailjalle miellyttäviä yllätyksiä.

Muista linnuista mainittakoon hyvin runsas ruokokertuskanta. Sen tarkka laskeminen on lähes mahdotonta. Järven rantamilla pesii lisäksi viita- ja pensas-sirkkalintu. Rantamilla on havaittu myös kultasirkku.

Yleisesti tarkkailupaikkana on ollut järven eteläreunalla sijaitsevaa kalliota, mutta puuston hiljalleen kasvaessa pidemmäksi sen edustalla on mahdollisuudet järven tarkkailuun heikkenemässä. Toivottavasti järvi saadaan nopeasti suojelun piiriin ja raken-

netuksi sinne lintutorni palvelemaan lintujen tarkkailijoita. Se tultaneen sijoittamaan järven itärannalla olevaan niemeen, joka on toinen tarkkailupaikka järvelle. Muita hyviä tarkkailupaikkoja ei juurikaan ole. Järven pohjoisrannan alueilla ei suositella liikuttavan asukkaiden nuivahkon suhtautumisen vuoksi.

Eteläreunan kalliolle vie pieni polku Somerontien varresta pienen mökin pohjoispuolelta kuusi-aidan viertä. Kuusi-aidan keskivaiheilla on vihreässä postilaatikossa järven havaintovihko, johon kirjoittanet havaintosi. Käytä ensisijaisesti suomenkielisiä nimiä, sillä vihko on tarkoitettu myös tavallisille luonnonystävälle eikä ole mikään tieteellinen julkaisu.

Keväisin tuhannet muuttavat vesilinnut levähtävät järvellä

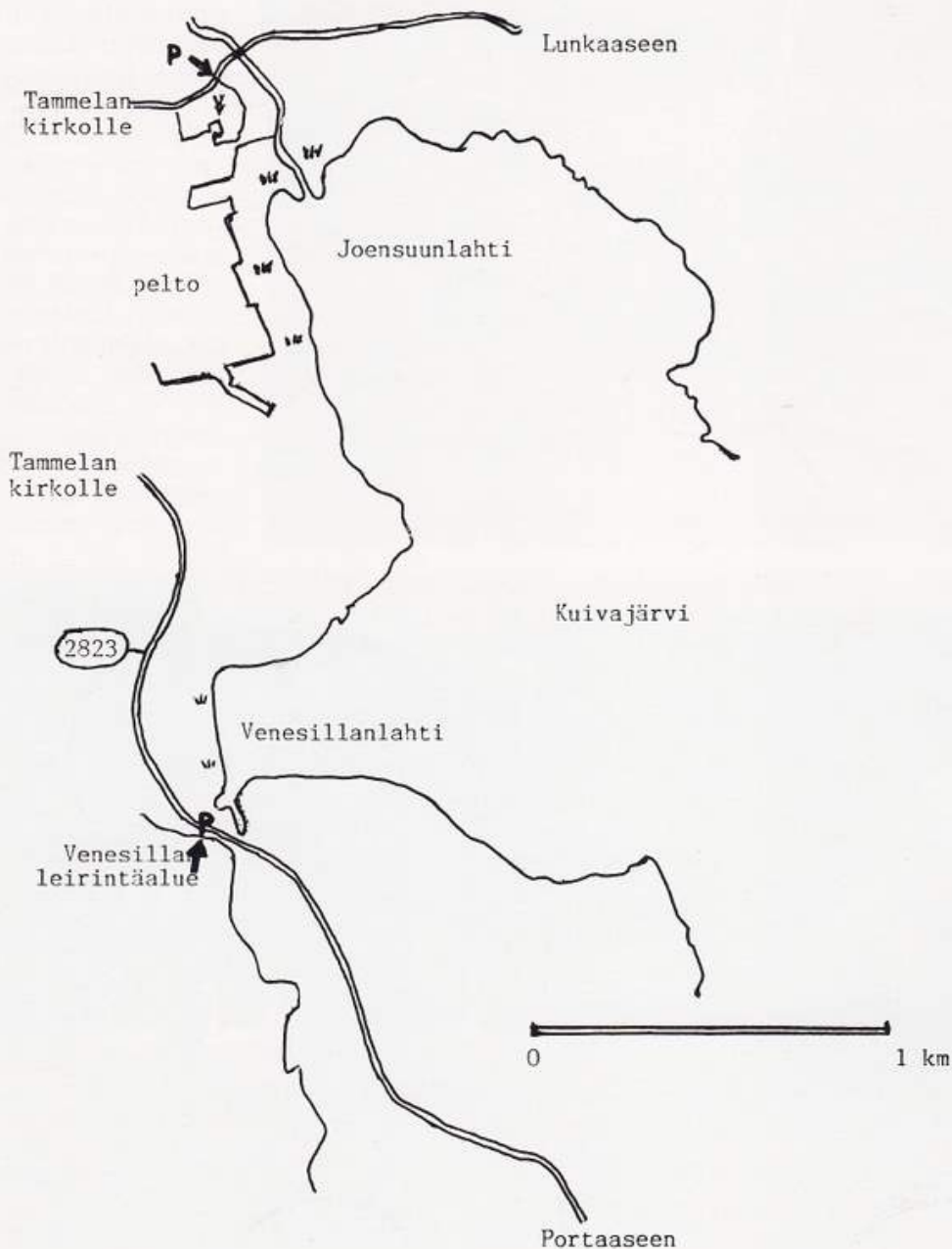
Joensuunlahti-Venesillanlahti (Tammela)

Tämä lintukohde sijaitsee Tammelan kunnassa Kuivajärven länsipäässä. Alue kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan. Lahdet ovat matalahkoja ruohikkoisia lahtia, joiden linnustoa hallitsevat pääasiassa vesilinnut. Kevätmuuton aikaisina levähdyspaikkoina paikat ovat erittäin mielenkiintoiset. Lahdilta löytyvät yleensä Lounais-Hä-

meen ensimmäiset härkälinnut ja laji pesiikin paikalla usean parin voimalla. Myös silkkiuikkuja on runsaasti. Muita alueen vakiolajeja ovat nokikana ja runsas sukeltajasorsakanta. Keväällä ei uivelon havaitseminen ole mitenkään harvinaista. Joskus paikalla on parikymmentäkin uivelo. Joutsenet levähtävät alueella usein muuttomatkallaan.

Lahdille on oikeastaan ainoastaan kaksi tarkkailupaikkaa. Venesillanlahden voi helposti tar-

kistaa Venesillan leirintäalueen kohdalta. Tie n:o 2823 kulkee aivan lahden rannalta ja tarkkailija pääsee vaikka pikkukengillä kulkiensa tarkkailemaan lintuja. Joensuunlahti hieman pohjoisempaan onkin hieman vaikeampi. Auton voi jättää lahteen laskevan joen läheisyyteen Tammelan kirkonkylän puolelle. Siitä pääsee pellonreunoja seurailen parinsadan metrin päähän paremmille tarkkailupaikoille venerantaan.

Kortejärvi (Urjala)

Urjalassa sijaitseva Kortejärvi on tyypillinen reheväkasvustoinen lintujärvi. Sen rantoja reunustavat suurelta osin ruovikot ja avovedessäkin kasvaa järvikaislaa erillisinä saarekkeina. Järven ympärillä levittäytyvät pellot ja muutamat pienialaiset lehtomaiset rantametsät. Kuivina kesinä veden syvyys on suurimmalta osin alle metrin.

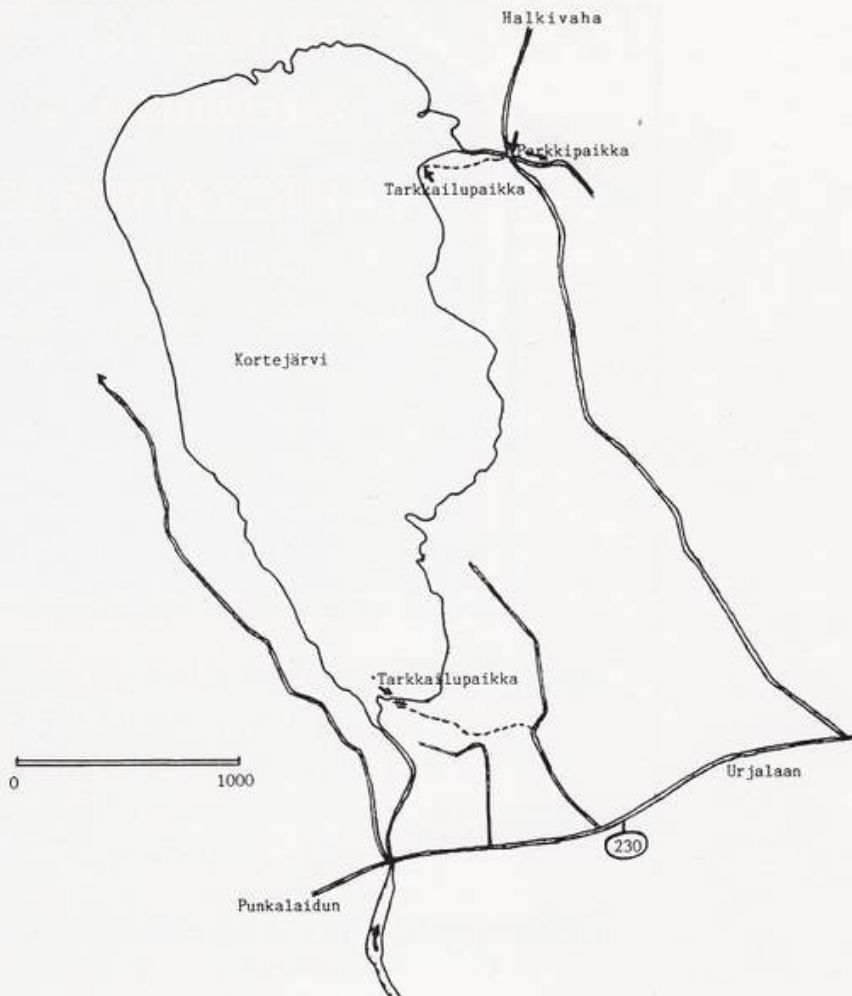
Kortejärvi on nimenomaan kevätmuuton tarkkailuun sovelias paikka. Järven eteläpään aavautuu jo varhain keväällä sulajuotti, johon kerääntyvät varsinakin muuttomatkallaan levähtävät joutsenet. Myös hanhia ja muita vesilintuja kerääntyy paikalle suuria määriä. Tavanomaisen lajien lisäksi voi Kortejärvellä tavata lähes vuosittain myös harvemmin tavattavia lajeja, kuten viime vuosien havainnot ristisorsasta, kyhmyjoutsenesta, jalohaiharasta ja kaulushaikarasta osoittavat.

Pesiviä vesilintuja järvellä sitävastoin on suhteellisen vähän pinta-alaan nähden. Yleisimmät lajit ovat nokikana, silkkiuikku, heinäSORSA, tavi sekä lokkilinnut. Laaja-alaiset ruovikot ja rantatiheiköt tarjoavat sitävastoin pesimispaikkoja useille lajeille. Ruskosuohaukkaa tavataan lähes vuosittain. Hyvällä onnella voi päästä kuuntelemaan myös rytkertuksia sekä pensas- ja viitasirkkalintuja hämyisinä alkukesän iltoina.

Loppukesällä voi Kortejärvellä tavata harmaahaikaroita sekä myöhemmin syksyllä muuttavia hanhia ja joutsenia. Viime vuosina järvellä on levähtänyt mm. valkoposki- ja sepelhanhia.

Kortejärveä ympäröivät pellot rajoittavat lintujen tarkkailuun sopivia paikkoja ja yleensä liikumista järven ympäristössä. Ainakin toistaiseksi maanomistajat ovat suhtautuneet myötmielisesti lintuharrastajien liikumiseen ja tätä suhdetta on meidän syytä edelleen vaalia.

Kevätmuuton tarkkailuun sopiva

paikka on järven eteläpäässä oleva Sarvikankaronmäki. Joki-suussa ei kuitenkaan ole syytä liikkua siellä olevien loma-asuntojen vuoksi. Auton pysäköinnissä on huomioitava muut tiellä liikujat, koska taloihin johtava tie on varsin kapea. Toinen sopiva tarkkailupaikka on järven koillis-kulmassa oleva jokisuu. Liikuminen on kuitenkin syytä rajoittaa joen eteläpuolelle.

Kortejärven itäpuolella entisen Velkalan kylän alueella on myös

joitakin hyviä tarkkailupaikkoja. Täällä liikkumista rajoittavat jossain määrin pellot, joiden talaamista on tietenkin varottava.

Kortejärvi tarjoaa siis keväällä muuttoaikaan levähdyspaikan sadoille vesilinnuille ja kesällä pesimispaikkoja ruovikkojen ja rantatiheikköjen asukkaille. Kasvillisuus mukaanlukien se tarjoaa varsin mielenkiintoisen tutustumiskohteen lounaishämäläisenä lintujärvenä.